

БЕОГРАДСКА АКАДЕМИЈА ПОСЛОВНИХ И УМЕТНИЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА

МЕНАЏМЕНТ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

др Немања Лекић

Структура предмета

1. Увод у непрофитни сектор
2. **Непрофитне организације**
3. Менаџмент непрофитних организација
4. Менаџмент маркетинга непрофитних организација
5. Менаџмент пројеката непрофитних организација

Структура предмета

2. Непрофитне организације

- Непрофитне организације и друштво
- Дефинисање и карактеристике непрофитних организација
- Оснивање и функционисање непрофитних организација
- Класификација непрофитних организација
- Извори финансирања непрофитних организација
- Перформансе пословања
- Организациона култура непрофитних организација
- Етика и вредносни системи у пословању

Highlights

СА ПРОШЛОГ ПРЕДАВАЊА ПРИНЦИПИ ФУНКЦИОНИСАЊА НЕПРОФИТНОГ СЕКТОРА

- Принцип друштвене неопходности
- Принцип примарне непрофитабилности
- Принцип добровољности
- Принцип забране дистрибуције профита трећим лицима
- Принцип пословања без власништва

Highlights

СА ПРОШЛОГ ПРЕДАВАЊА

**АЛТРУИЗАМ И ФИЛАНТРОПИЈА У
НЕПРОФИТНОМ СЕКТОРУ**

● **ИНДИВИДУАЛНА ФИЛАНТРОПИЈА**

● **КОРПОРАТИВНА ФИЛАНТРОПИЈА**

● **ВОЛОНТЕРИЗАМ КАО ИЗРАЗ ФИЛАНТРОПИЈЕ**

Highlights

СА ПРОШЛОГ ПРЕДАВАЊА
ФУНКЦИЈЕ НЕПРОФИТНОГ СЕКТОРА

Непрофитни сектор има мноштво функција, а две најважније су:

**АЛОКАЦИОНА
РАЗВОЈНА ФУНКЦИЈА.**

Highlights

СА ПРОШЛОГ ПРЕДАВАЊА
РАЗВОЈНА ФУНКЦИЈА

Може се истаћи функционисање **пет**
непрофитних делатности:

1. **образовање,**
2. **наука,**
3. **здравство,**
4. **спорт и**
5. **култура.**

Highlights

СА ПРОШЛОГ ПРЕДАВАЊА **РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ НЕПРОФИТНОГ И ПРОФИТНОГ СЕКТОРА**

Предмет интересовања.

Предмет рада.

Третирање пословног успеха.

Пословни циљеви

Истраживање тржишта.

Механизам селекције

Начин мерења успеха.

Мотиви финансирања.

Утицај јавног мњења

Финансирање

Расподела добити.

Начин наплате

Непрофитне организације

Непрофитне организације и
друштво

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

- Непрофитне организације су постале синоним за институционалну одговорност, социјалне немире и потребе, нарочито у савременом окружењу, када је трка за профитом све жешћа и немилосрднија.
- Оне скрећу пажњу на стварање нових вредности, задовољавањем опште корисних и друштвених циљева и, на специфичан начин, доприносе развоју и порасту економије.
- Стога је њихова улога у изградњи одрживог демократског друштва, питање које захтева континуирану пажњу и активност.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

- Буђење свести и показивање друштвене одговорности представља концепт који је иманентан непрофитним организацијама и представља имплус за њихов развој.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Четири кључна елемента одговорности:

- Транспарентност у раду,
- Спремност на извештавање и објављивање јасних разлога за одређене одлуке и акције,
- Свеукупно поштовање и брига, укључујући и животну средину, праћење и вредновање поступака и резултата у синергији са транспарентношћу извештаја о тим исходима,
- Извршење или санкције за недостатке у складу са извештавањем или транспарентношћу.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Друштвено одговорно понашање има **два аспекта**.

Један се односи на **унутрашњу одговорност**, односно одговорност према запосленима, на њихово здравље и сигурност на послу, одговорност према организацији, а **други** на **спољашњу одговорност**, односно према друштвеној заједници, пословним партнерима, конкурентима.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Копоративна одговорност

Према неким теоретичарима корпоративна друштвена одговорност подрзумева **четири нивоа** на којима се базира пословање, уз уважавање следеће хијерархије:

- **економска,**
- **правна,**
- **етичка и**
- **филантропска одговорност.**

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Копоративна одговорност

Економска одговорност. Овај облик одговорности услов је примењивање свих осталих видова одговорности.

Показујући економску одговорност предеузећеиспуњава бригу о запосленима, деоничарима, дистрибутерима, партнерима, корисницима и друштвеној заједници.

Законска одговорност. Поштовање законских норми и прописа опредељује организације у правцу одговорних.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Копоративна одговорност

Етичка одговорност укључује вредносне стандарде и норме пословног понашања који нису дефинисани у форми законских прописа, али су необично важни са аспекта прихватљивог пословања и такође, доприносе бољој репутацији и стицању конкурентности на тржишту.

Филантропска одговорност. Снажан допринос друштвеном благостању даје изражавање филантропске одговорности, што је, посматрано у контексту непрофитних организација, темељна одредница остварења њихове мисије. Филантропија, такође, укључује и допринос пословног света у облику свих врста помоћи појединцима или удружењима којима је та помоћ потребан, са циљем повећања квалитета живљења.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

ЛИЧНИ ИНТЕГРИТЕТ И ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Развој концепта друштвене одговорности креће се од традиционалног модела који је означавао максимизовање профита и остварење дугорочних интереса деоничара, преко концепта социјалних група који се огледа у извршавању обавеза према свим циљним групама на које се утиче и које могу имати импликације на реализацију циљева одговорности, који базира на улози менаџмента и личној одговорности.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

ЛИЧНИ ИНТЕГРИТЕТ И ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Испољити друштвену одговорност није само законска обавеза, већ и питање морала.

Пословно понашање које укључује елементе друштвене одговорности показује, између осталог, однос менаџмента према окружењу, односно друштвеној заједници у којој делује.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Питање вредновања појединачне и корпоративне друштвене одговорности може се измерити уколико се успостави паралела са дефинисаних **десет**

пословних заповести:

- Предузимати корективне акције пре него што то неко захтева.
- Учествовати у раду грађана и осталих друштвених група у решавању заједничких проблема.
- Успостављати индустријске стандарде и прописе
- Јавно признати своје грешке.
- Укључити се у одговарајуће социјалне програме.
- Помоћи у решавању проблема околине.
- Пратити промене у друштвеној околини.
- Успоставити и поштовати корпоративна правила понашања.
- Прихватити јавне стандарде о социјалним питањима.
- Тежити остварењу профита перманенто.

НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ДРУШТВО

ДРУШТВЕНА ОДГОВОРНОСТ И НО

Лична аутономија и морални интегритет директно су повезани и условљени са друштвеном одговорношћу.

Нарочито је ово питање важно за менаџмент непрофитних организација који треба да буде високо професионалан, с једне стране, а са друге стране да има изражен лични морални интегритет.

Непрофитне организације које су вођене другачијим принципима и чија је суштина садржана у чињеници да ниједан појединац не сме да остварује екстра профит, већ да га улаже у мисију, имају додатну одговорност.

Непрофитне организације

Дефинисање и
карактеристике
непрофитних организација

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

- Најприхватљивија дефиниција непрофитних организација: **"организације које постоје и делују ради обезбеђења општег добра друштву као целини, одређеним групама људи и појединцима, уз коришћење различитих извора финансирања, људских ресурса и одговарајућих технологија, услуга које саме производе и пружају, као и одређених материјалних добара"**.

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

Непрофитне организације се оснивају и делују из два примарна разлога:

- **ради оставривања одговарајуће опште - друштвене користи;**
- **ради пружања потребне помоћи разним групама људи и појединцима.**

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

Да би се одређена непрофитна организација могла звати непрофитном и да би могла припадати и функционисати у оквиру непрофитног сектора она треба да буде:

- **Формална,**
- **Непрофитно оријентисана,**
- **Независна**
- **Добровољна**

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

Формална, што значи да је у потпуности или у извесној мери институционализована. Стварана институционална реалност ових организација може се остварити на различите начине, као што су: стварање чврсте стабилности у организационај структури, редовно одржавање састанака, израда и примена процедура и сл.

Непрофитно оријентисана, што значи да јој остваривање профита није кључни пословни циљ и да не врши расподелу стечене добити трећим лицима. Непрофитне организације се третирају као јавне установе (субјекти) чији је основни циљ и задатак није садржан у генерисању и подели профита, што се иначе узима као кључна разлика између њих и профитних организација.

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

Независна, односно способна да самостално и у потпуности контролише и управља својим пословањем и активностима. Оне имају сопствене интерне процедуре за управљање и њен рад се не контролише од стране неке спољне институције.

Добровољна, што значи да је у њен укупан рад укључен одређени степен доборовољног учешћа, како у спровођењу одговарајућих акција тако и у погледу управљања њеним пословима. Ако је нека организација добровољна то ни у ком случају не значи да сви њени приходи морају потицати од добровољних прилога, нити да већину оних који се ангажују на реализацији њене мисије морају чинити волонтери.

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

Као опште карактеристике непрофитних организација издвајају се:

- **Специфичан правни и порески статус,**
- **Вишеструки и изражени друштвено корисни циљеви,**
- **Коришћење друштвених и економских метода,**
- **Велика усмереност ка постављеним циљевима,**
- **Доминација услуга у пословању,**
- **Потешкоће у мерењу outputa – резултата рада,**
- **Често мала финансијска зависност од корисника услуга,**
- **Специфичан начин управљања, односно успостављања хијерархијских нивоа менаџмент структуре и др.**

ДЕФИНИСАЊЕ И КАРАКТЕРИСТИКЕ НО

За разлику од профитних – привредних субјеката, доминантан број неприфитних организација још увек нема:

- Властити интерес који проистиче из власништва,
- Прецизан барометар пословног успеха,
- Снажну, регионалну и националну конкуренцију која би их присиљавала на већу ефикасност у раду и пружање квалитетнијих услуга.

МИСИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Мисија представља полазну основу за исказивање циљева и задатака непрофитних организација, што значи да они проистичу из мисије и да су садржани у њој.

Због тога се она одређује као сврха постојања ових организација, која се увек односи и првенствено је усмерена на делатности у којима реализују друштвено корисну функцију преко које задовољавају одговарајуће потребе и жеље појединаца и група, као и друштва у целини.

МИСИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Мисија представља смер, а не неко крајње одредиште. Због тога менаџмент треба увек пред собом да има јасну представу о томе шта је темељна делатност његове организације и коме је намењена.

Мисија значи: зашто радимо оно што радимо, односно разлог и сврху постојања неке организације. Непрофитне организације, као и сви њихови менаџери, користе мисију као снажну полугу којом покрећу ум и срце и стварају оно што је за њих особито, а то је промена живота.

МИСИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Основа за јасно формулисање изјаве о мисији, мора бити тако конципирана да:

- Основна филозофија организације буде интерпретирана у концизно сročеној реченици, или у облику кратког пасуса;
- Буде јединствена и лако препознатљива, односно тешко копирана од стране сличних организација (конкурента);
- Својим садржајем делује инспиративно и подстицајно како на запослене, тако и на ширу јавност (окружење);
- Садржи битније основне циљеве организације, тако да се њени успеси могу лако мерити и оцењивати.

МИСИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Приликом дефинисања мисије организације посебно је важно имати у виду потребе и жеље корисника услуга које она треба да задовољи. То значи да свака исказана мисија мора у себи да садржи и одговарајуће оперативне показатеље, односно начине на које ће она бити остварена.

Пре дефинисања мисије неопходно је истражити:

- Анализа окружења (захтеви и потребе).
- Анализа потенцијалних циљних група (ко су корисници услуга).
- Анализа саме организације (реалне могућности и потенцијали, како финансијски, тако и организационо-кадровски).

МИСИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Универзална обележја мисија свих НО:

- Треба да чини срж дефинисане идеје организације;
- Треба да буде развијена и садржана у души и срцу свих који су укључени у рад и деловање организације;
- Треба да се прилагођава променама у окружењу;
- Треба да се реализује прикладним акцијама;
- Мисија и акције које су у њеној функцији треба да доведу до одговарајућих промена људи и њиховог живота, као и до одређених друштвених променама.
- Улога менаџмента у реализацији мисије.

Фондација Новак Ђоковић

Желимо да омогућимо деци из социјално угрожених средина да расту, играју се и развијају у стимулативном, креативном и безбедном окружењу, истовремено учећи да поштују друге и брину о својој околини. Предшколско образовање даје детету шансу да се суочи са сваким изазовом и буде победник у било којој области.

ЈАЗАС

Омладина ЈАЗАС-а је организација младих који настоје да сваком својом активношћу спрече да се нова особа инфицира ХИВ-ом и помогну људима који живе са сидом.

Омладина ЈАЗАС-а такође усмерава свој рад на питања репродуктивног здравља и права младих људи.

ВИЗИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Визија представља поглед у будућност и може се слободно рећи, израз је жеља које су у плану да се остваре, али које се базирају на реалним показатељима, односно потенцијалима и вредностима, којима располаже непрофитна организација.

ВИЗИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Визија је значајна јер инспирише и јача организацију, усмерава је ка перманентним активностима које ће је одвести до реализације дефинисаних жеља и циљева.

Визија усмерава организацију и описује резултате које она жели да постигне, као и карактеристике које треба да поседује да би достигла жељено стање у идеалној будућности.

ВИЗИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Карактеристике визије:

- Окренута је ка дугорочној будућности;
- Описује шта је успех
- Веома је кратка
- Њу свако може да разуме
- Описује стабилну фазу
- Писана је у садашњем времену.
- Препоруке за писање визије су: основне вредности (водећи принципи организације попут имиџа, апсолутне оријентисаности ка кориснику, иновативности), суштински циљеви, један или више изазовних, амбициозних циљева.

ВИЗИЈА НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Препоруке за писање визије су:

основне вредности (водећи принципи организације попут имиџа, апсолутне оријентисаности ка кориснику, иновативности), суштински циљеви, један или више изазовних, амбициозних циљева.

Фондација Новак Ђоковић

Ми у НЂФ верујемо у свет где свако дете има подједнаку шансу да израсте у продуктивне и брижне личности.

ЈАЗАС

Наша визија је толерантна заједница у којој су носиоци кључних друштвених активности здрави и активни млади људи.

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Бројни су циљеви којима теже све непрофитне организације у свом пословању и вршењу мисије. Они се могу поделити у две групе:

- **Општи циљеви** - солидарност и хуманост, квантитет, континуитет и квалитет услуга
- **Посебни циљеви** – примарни значај се даје остварењу размене

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Квалитет као циљ пословања ових организација утврђује се на више начина, тако да се он може оцењивати на основу:

- Нивоа оствареног задовољства корисника услуга,
- Степена задовољења потреба друштвене заједнице,
- Сигурности и равноправности пружања услуга,
- Нивоа доступности услуга у свим сегментима тражње,
- Нивоа професионалности и стручности кадрова у вршењу пословних активности и др.

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

У групи посебних циљева примарни значај се даје остварењу размене, под којим се подразумева процес у коме се остварује, са једне стране (пружање), а са друге – примање нечега.

Како би овај вид услуге функционисао неопходно је постајње најмање две заинтересоване стране – страна понуде и стране тражње, при чему је потребна одговарајућа акција од стране тражње.

Пре приступања процесу размене учесници сами процењују и оцењују однос примања и давања, односно квантитет и квалитет остварене користи у односу на уложене трошкове, или неке нематеријалне вредности.

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Основу функционисања непрофитних организација чини одвијање процеса размене између две заинтересоване стране. Као кључне карактеристике размене која се врши на тржишту непрофитног сектора су:

Комплексност, која се рефлектује у могућим различитим начинима одвијања процеса размене, зависно од тога шта се размењује, као и карактеристика учесника у процесу размене;

Везаност за појединца, која је садржана у чињеници да се у односе (процесе) размене, са стране тражње, знатно чешће укључују појединца, док је групни приступ ређи;

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Антиципативност, која се очитује у временском размаку између два акта давања (продаје) и примања (потрошње), који може бити и сразмерно дуг, првенствено због чињенице што предмет размене најчешће није материјане природе већ је он нематеријалног облика (услуге);

Неједнакомерност, која је садржана у томе да се понекад размена не обавља по принципу еквивалентности, већ се због немогућности адекватног мерења добијеног, повремено јављају разлике између оног што су субјекти добили.

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Учесници у размени морају поседовати следеће карактеристике:

- Да имају интерес (вољу) за размену;
- Да поседују могућности за реализацију процеса размене (слободно време, слободна средства и др.),
- Да имају непосредан приступ тржишту на којем се одвија процес размене.

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Успешном реализацијом размене ставарају се услови за остваривање и бројних других циљева у НО као што су:

- Увећање обима услуга на бази расположивих ресурса;
- Максимизирање прихода и буџета,
- Циљно – наменско коришћење ресурса,
- Максимизирање нивоа задовољства клијента,
- Максимизирање сатисфакције запосленог особља и свих волонтера који учествују у пружању услуга,
- Креирање пословне политике коју подржава шира јавност.

SMART метода

Најбољи начин за дефинисање циљева

- **S** – специфични (шта тачно желимо?)
- **M** – мерљиви (по чему видмо да смо достигли циљ?)
- **A** – достижни (Ако то стварно желимо какву смо цену спремни да платимо?)
- **R** – релевантни, реални (да ли их можемо постићи?)
- **T** – временски ограничени (када ће циљ бити постигнут)

ЦИЉЕВИ НЕПРОФИТНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Циљеви профитних и непрофитних организација се подударају, али постоје две суштинске разлике:

- Прва је садржана у чињеници да хуманост и солидарност, као циљ нису својствени профитним предузећима;
- Друга разлика се односи у чињеници да профит у непрофитним организацијама не сме бити постављен као примаран – приоритетан циљ у односу на опште и посебне друштвене циљеве.

Хвала на пажњи

КОНСУЛТАЦИЈЕ:

СРЕДА 13,00 до 15,00

Кабинет 333, трећи спрат

nemanja.lekic@bpa.edu.rs